

Plava sjećanja

Puškaric, Josipa

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:142911>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-21**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJETNOST
SVEUČILIŠNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

JOSIPA PUŠKARIĆ

PLAVA SJEĆANJA

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

prof. art. Domagoj Sušac

Osijek, 2024.

SAŽETAK

Završni rad „Plava sjećanja“ bavi se proučavanjem sjećanja trenutaka iz djetinjstva. Polazni osjećaji kod izrade rada su melankolija i nostalgija. Prevladava plava boja kako bi se takve emocije dodatno istaknule. Slike su nastale prisjećanjem na trenutke iz djetinjstva, a na to da su sjećanja ponekad nepotpuna aludira nedovršenost kompozicija. Rad se sastoji od tri slike dimenzija 100x70 centimetara rađene tehnikom uljane boje na ljepenki. Raznim načinima nanošenja boje pokušava se dočarati nepredvidljivost sjećanja koja su često nejasna, mutna ili neodređena.

Ključne riječi: sjećanja, plava boja, djetinjstvo, melankolija, nostalgija

ABSTRACT

Undergraduate thesis "Blue Memories" studies memories of moments from childhood. The starting feelings when creating the works are melancholy and nostalgia. Predominant color is blue to highlight said emotions. The paintings were created by remembering moments from childhood, and the incompleteness of the compositions alludes to the fact that memories are sometimes incomplete. The work consists of three paintings with dimensions 100x70 centimeters made using oil paints on cardboard. Various ways of applying paint try to evoke the unpredictability of memories that are often vague, blurry or undefined.

Key words: memories, colour blue, childhood, melancholy, nostalgia

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Josipa Puškarić potvrđujem da je moj završni rad
diplomski/završni
pod naslovom Plava sjećanja

te mentorstvom prof.art. Domagoj Sušac

rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku 9. 9. 2024.

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. PLAVA BOJA.....	2
3. SJEĆANJA I NOSTALGIJA.....	4
4. IDEJA I PROCES IZRADE	5
4.1. IDEJA	5
4.2. PROCES IZRADE	6
5. PRIMJERI IZ UMJETNIČKE PRAKSE.....	10
5.1. NEO RAUCH.....	10
5.2. NAM CHAU.....	12
5.3. PIERRE BONNARD.....	13
6. ZAKLJUČAK.....	15
7. PRILOZI.....	16
8. LITERATURA.....	17

1. UVOD

Serijska slika „Plava sjećanja“ bavi se problematikom sjećanja. Serija se sastoji od tri slike formata 70x100 cm rađene tehnikom uljane boje na ljepenki. Korištena je limitirana paleta u kojoj prevladava plava boja. U završnom radu istražuje se povijest korištenja i izrade plave boje. Ona se prvi put pojavljuje u drevnom Egiptu, a koristi se sve do danas. Zbog teškoće proizvodnje i skupocjenosti pigmenta u povijesti je bila rezervirana samo za elitu. Napretkom tehnologije njena proizvodnja se olakšala pa se korištenje plave boje drastično povećalo u vrijeme renesanse. Kroz svoju povijest plava boja je označavala mnoštvo emocija od kojih su za ovaj rad najrelevantnije melankolija i nostalgija.

Slike su nastale prisjećanjem na trenutke iz djetinjstva. Sjećanje, kao temelj osobnog identiteta, konstruira se iz fragmenata pamćenja, zbog čega se mogu razlikovati od istinitih događaja. Pojam sjećanja povezan je s pojmom nostalgije. Nostalgija označava irealnu težnju za vraćanjem u prošlost i tugu za nečime što je bilo, poput djetinjstva.

Pisani dio rada istražuje pojmove iz likovne umjetnosti uključujući figuraciju, filozofiju slike i semantiku te približava rad umjetnika koji su služili kao uzor u izradi serije slika „Plava sjećanja“, a to su Neo Rauch, Nam Chau i Pierre Bonnard.

2. PLAVA BOJA

Plava boja koristi se još od drevnih vremena za izražavanje raznih emocija od vedrine i smirenosti do melankolije i tuge. Njena upotreba u umjetnosti ima dugu i bogatu prošlost. Simbolizirala je sve, od mira i spokoja, vjere, mudrosti i inteligencije, do kraljevstva i moći. Usprkos svojoj sveprisutnosti danas, plava boja nije bila široko korištena u starom svijetu. Mnoge drevne kulture imale su ograničen raspon pigmenata i bojila što je značilo da ju je bilo teško proizvesti. Pigment je bio skup te su ga uglavnom koristili bogati i zbog toga se plava rijetko viđala u antičkoj umjetnosti.

Egipćani su bili su jedna od rijetkih drevnih kultura koja je znatnije koristila plavu boju. Proizveli su pigment zvan "egipatska plava" koji se osim u slikarstvu koristio i za izradu nakita, u kiparstvu i u drugim oblicima umjetnosti. Egipćani su plavu boju često upotrebljavali u vjerskim i simboličkim kontekstima za predstavljanje neba i božanstva, vode, plodnosti i života.

Slika 1: Zidna slika s egipatskom plavom - Nebamunova grobnica iz 18. dinastije

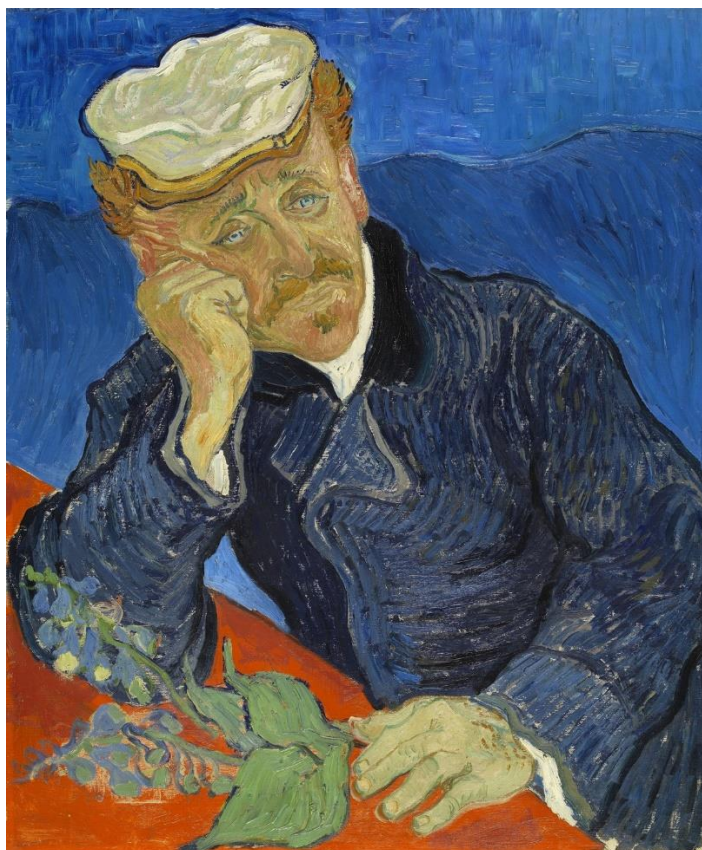
Plava se javljala i u starogrčkoj i rimskoj umjetnosti. Kao i kod Egipćana često je predstavljala nebo ili more. Stari Grci su koristili poludrago kamenje poput lapis lazulija za izradu tamnoplavih pigmenata. U grčkoj umjetnosti plava boja se prvotno pojavljuje u mikenskom razdoblju. Tradicija plave boje u Rimskom Carstvu uglavnom je ista, no oni su ju

favorizirali zbog povezanosti s moći i bogatstvom. Smatrala se umirujućom i mističnom bojom i služila je za prikazivanje bogova. Koristila se i za ukrašavanje hramova i javnih prostora kako bi istaknula raskoš Rimskog Carstva.

Plava boja imala je značajnu prisutnost u vjerskim slikama. Tijekom srednjeg vijeka i renesanse koristila se za izazivanje duhovnih i emocionalnih stanja kod gledatelja te za izražavanje osjećaja moći i veličine, a često se povezivala i s nebom i božanskim. Uz to, bila je odabrana boja Djevice Marije i mnogih drugih svetaca. U razdoblju renesanse došlo je do značajnog porasta korištenja plave boje. Glavni razlog tomu bio je razvoj novih tehnologija pomoću kojih je olakšana proizvodnja plavih pigmenata, poput prusko plave i ultramarin, koje su koristili mnogi veliki majstori poput Michelangela i Vermeera, često kako bi prenijeli osjećaj smirenosti i spokoja.

U 18. i 19. stoljeću plava boja preuzima značajniju ulogu u mnogim umjetničkim djelima. Kobaltna i ultramarin plava bile su popularne nijanse u romantičnoj, neoklasičnoj i preraphaelitskoj umjetnosti, dok su impresionisti i postimpresionisti koristili svjetlije nijanse. Tada se plava boja koristila za izazivanje osjećaja mira, spokoja i smirenosti, a istodobno je služila i kao vizualni iskaz umjetnikovih političkih ili duhovnih uvjerenja. Označavala je i tugu i melankoliju zbog svoje povezanosti s osjećajima usamljenosti i očaja. U romantizmu je služila za prikazivanje čežnje i nostalgije za jednostavnijim i duhovnijim životom te za izražavanje nade i optimizma. Impresionisti plavu boju koriste kako bi prikazali osjećaj snene nostalgije i ljepote te kao simbol unutarnjeg mira i kontemplacije. Asocijacija na melankoliju i tugu postala je osobito popularna u 19. stoljeću, kada se javlja "plavo razdoblje" umjetnosti. Tada su slikari poput Vincenta van Gogha i Paula Gauguina koristili plavu boju za prikazivanje usamljenosti.

Plava je bila omiljena nijansa među mnogim najvećim umjetnicima 20. stoljeća kao što su Mark Rothko i Pablo Picasso. U ekspresionizmu plava boja se koristila za prenošenje emocija koje nadilaze fizički svijet u ekspresivnim, intenzivnim i mračnim djelima. Kubizam je također koristio plavu boju kao način bogaćenja svojih djela emocijama, ali na apstraktniji način, često za dodavanje osjećaja mistike. U nadrealizmu se koristila za stvaranje djela nalik snovima koja istražuju podsvijest. Na kraju stoljeća plava boja je postala simbol tehnologije.

Slika 2: Vincent van Gogh - Portret doktora Gacheta

3. SJEĆANJA I NOSTALGIJA

Hrvatska enciklopedija pojam *sjećanje* definira kao nesamovoljno ili voljno prouzročeno ponovno pojavljivanje sadržaja svijesti koje su manje ili više slični izvornom događaju.¹ Iz fragmenata pamćenja selektivnim se procesom konstruira individualno sjećanje i pretvara u sliku prepoznatljivih značenja u svjetonazoru pojedinca. Sjećanje se smatra temeljem individualne prošlosti i osobnog identiteta.²

Riječ nostalgija dolazi od grčke riječi „nóstos“ što znači dolazak kući i „álgos“ hr. bol. Nostalgija označava čežnju za zavičajem i bol zbog odsutnosti iz kraja i okoline u kojoj je

¹ sjećanje. Hrvatska enciklopedija, Posjet/Access: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sjecanje> [16. 7. 2024.]

² Struna, *Sjećanje*, Posjet/Access: <http://struna.ihjj.hr/naziv/sjecanje/24742/> [18. 7. 2024.]

individualac živio. U proširenom smislu označava i irealnu težnju za vraćanjem u prošlost i tugu za nečime što je bilo i ne može se vratiti (poput djetinjstva).³

U svojoj knjizi „Screening the past: memory and nostalgia in cinema“ Pam Cook opisuje nostalgiju kao stanje čežnje za nečim za što se zna da je nepovratno, ali se svejedno traži. Nostalgija se općenito povezuje s fantazijom i smatra se još neautentičnijim izvorom od sjećanja. Nalazi se između čežnje za nečim idealiziranim što je izgubljeno i priznanjem da se to idealizirano nikada ne može vratiti u stvarnost. Cook nostalgiju smatra srcem sjećanja čime joj daje novu, zanimljivu dimenziju. Nostalgija tako prestaje biti reakcionarno i regresivno stanje prožeto sentimentalnošću i postaje način suočavanja s prošlošću.⁴

4. IDEJA I PROCES IZRADE

4.1. IDEJA

Ideja rada dolazi iz želje za stvaranjem slika sa dubokim osobnim značenjem, a koje ujedno mogu pobuditi određene emocije kod gledatelja. Koncept sjećanja svima je poznat pa je on bio polazna ideja prilikom izrade. Do odabira plave boje došlo je iz dva razloga. Prvo, proučavanjem značenja različitih boja kako bi se razumjela povijest i simbolika njenog korištenja. Polazni osjećaji kod izrade rada bili su melankolija i nostalgija što je naglašeno upravo odabirom plave kao glavne boje. Plava boja je u romantizmu i impresionizmu služila je za izazivanje osjećaja nostalgije, dok je u 19. stoljeću popularno povezana s melankolijom i tugom. Djetinjstvo često asocijamo i s pojmom sigurnosti koji plava boja također može predstavljati. Drugi razlog je izazov kojeg korištenje limitirane palete može donijeti. Manjak drugih boja tjera na značajnije promišljanje kod stvaranja kontrasta i dubine na slikama, no ujedno pomaže povezati slike da djeluju kao jedna cjelina. Dodatak smeđa boje pridodaje

³ nostalgija. Hrvatska enciklopedija, Posjet/Access: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/nostalgija> [16. 7. 2024.]

⁴ Cook, Pam, *Screening the past: memory and nostalgia in cinema*, 2-4.

atmosfera slika stvaranjem toplinskog kontrasta s plavom bojom koji je dodatno istaknut na slici *Krijesnice* (slika 6).

Radovi služe kao način suočavanja s prošlošću i stvaranja djela koja ujedno imaju osobnu emocionalnu važnost, uz to što vizualno pokušavaju prikazati apstraktni koncept sjećanja. Osim osjećaja nostalgije i melankolije koji se prožimaju kroz sve tri slike, svaka se kroz odabrano sjećanje na neki način suočava sa prošlošću. Slika „*Na ogradi*“ (slika 4) bavi se odrastanjem kroz koje dolazi do odvajanja od pojedinac čija izražena uloga s vremenom nestaje. Slika „*Maškare*“ (slika 5) dodiruje se ideje straha i suočavanja s istim dok se „*Krijesnice*“ (slika 6) bavi osjećajem slobode. Glavni cilj u izradi, uz pobuđivanje nabrojanih emocija, jest eksperimentiranje. Na slikama su ostavljeni vidljivi procesi istraživanja koji, i kada ne funkcioniraju idealno, stvaraju dodatnu zanimljivost, ali i služe za učenje.

4.2. PROCES IZRADE

Završni rad „*Plava sjećanja*“ sastoji se od 3 slike veličine 100x70 centimetara rađene tehnikom uljane boje na ljepenki. Podloga je pripremljena s tri namaza mješavine akrilnog gesso-a i prusko plave akrilne boje koji ujedno služe i kao pozadina za kompozicije. Od uljanih boja korištene su prusko plava, spaljeni umber i titanium bijela.

Slika 3: boje na paleti

Skice za slike su djelomično zasnovane na fotografijama iz djetinjstva kako bi se postigla osnovna kompozicija i obilježile glavne proporcije. Fotografije su korištene isključivo u ovom koraku kako bi proces samog slikanja bio što autentičniji.

Rad prikazuje scene iz djetinjstva. S obzirom na to da sjećanja nisu uvijek kompletna, tako i slike nisu u potpunosti dovršene. Igraju se s idejom nejasnih i mutnih fragmenata koji predstavljaju sjećanja koja su često baš takva: mutna, nejasna i promjenjiva. Kroz različite načine nanošenja boje, od zamućenih ploha i razigranih poteza do oštrih linija i skicoznih formi, slike pokušavaju to i dočarati.

Slike su figuralne. Figuralno označava kompozicije slikarstva s figurama koje predstavljaju ljudska i životinjska tijela ili izmišljena fantastična bića, slobodne ekspresivne ili geometrijske forme. U moderni i postmoderni figuralno je metaforički koncept gdje slika nastaje po uzoru na figurativno slikarstvo, a ne koncept figurativne umjetnosti. Figurativna umjetnost utemeljena je na likovnim kompozicijama čiji je osnovni element figura kao prikaz ili znak predmeta, ljudskog ili životinjskog tijela.⁵ Glavni motiv na slikama su ljudske figure. Neke od njih ostavljene su nedovršene, a neke su samo sugerirane mekanim plohama što pokazuje nepouzdanost sjećanja u kojima lica iz djetinjstva često ni ne vidimo.

U slike su ubačeni motivi koji svojim značenjem služe kako bi naglasili narativnost kojom se slika bavi. Semantika je znanost o značenju. Značenjem se bave: filozofija, kibernetika, kognitivna psihologija, lingvistika, retorika i semiotika. Semiotika uključuje neverbalna značenja poput vizualnih, taktilnih i svih ostalih oblika recepcije značenja nepovezanim s verbalnim jezikom.⁶ Motiva na slikama koji su odabrani upravo zbog svog značenja jesu: ograda, stepenice, klaun i krijesnice.

Na slici *Na ogradi* (Slika 4) nalaze se četiri definirane i četiri samo sugerirane figure iza bijele drvene ograde koja, pogotovo u američkoj kulturi, predstavlja obiteljski život, sigurnost i pripadanje. Često prikazuje nostalgiju jer pobuđuje osjećaj čežnje za jednostavnijim vremenom.⁷ Ograda također stvara pregradu između promatrača i scene na slici. Autofigura nalazi se u središtu slike i direktno gleda u promatrača. U naručju je majke dok druge dvije definirane figure predstavljaju sestre. Nedefinirane figure predstavljaju odvajanje od osoba iz prošlosti tijekom odrastanja. One su prikazane zamućenim plohama u nježnim bojama.

⁵ Šuvaković, Miško, *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, 208-211.

⁶ Ibid. 554

⁷ Yupseni, *Kako je nastao koncept bijele ograde*, 2024., Posjet/Access: <https://hr.yupsenipvc.com/info/how-did-the-concept-of-the-white-picket-fence-97308713.html> [20. 7. 2024.]

Slika *Maškare* (Slika 5) prikazuje četiri figure od kojih je jedna u kostimu klauna, čiji motiv ujedno predstavlja zabavu i radost ali i strah i tugu.⁸ Iza figura je motiv stepenica koje predstavljaju prijelaz, promjenu i rast.⁹ Ova kompozicija isprepliće dva sjećanja u jedno, tj. događaj stavlja na drugo mjesto radnje. Autofigura, kao i na prijašnjoj slici, gleda ravno u promatrača dok se oko nje odvija scena. Mjesto radnje se prebacuje iz vrtića na ulazno stubište obiteljske kuće čija je širina prenaplašena. Time simbolizira kako veličina stvari i njihova važnost, ali i određeni izazovi, mogu djelovati jako veliko u jednom trenutku, no to se odrastanjem mijenja.

Dio ideje kod izrade rada je također i osjećaj slobode koji je često velik dio odrastanja. Manjak pritiska i obaveza ostavlja više mjesta za igru, znatiželju i maštu. Time se posebno bavi slika *Krijesnice* (Slike 6) koja prikazuje autofiguru u pidžami okrenutu leđima. Obraćanje pažnje na uzorak pidžame sugerira kako su neki fragmenti sjećanja detaljniji od drugih. Ova slika na neki način predstavlja i ideju umjetnika kao vječnog djeteta. Krijesnice simboliziraju mladost, nostalgiju i čuđenje. Njihova gotovo mistična svjetlost predstavlja čaroliju djetinjstva, dječju energiju i želju za istraživanjem. Kratki životni vijek krijesnica podsjeća nas na dragocjenost mladosti i kratkotrajnost djetinjstva.¹⁰ Vrijeme radnje mijenja se s prijepodneva na večer kako bi se mogao dodati sam motiv krijesnica i određen sloj mistike. Ova slika se od drugih razlikuje na dva značajna načina. Prva razlika je u naglašenom toplinskom kontrastu dobivenom ne toniranjem smeđe boje plavom kao u ostatku procesa. Druga razlika od slika *Na ogradi* (slika 4) i *Maškara* (slika 5) jest autofigura koja gledatelju okreće leđa, to jest s njim ne stvara direktan kontakt, čime se oslobađa od njegovog utjecaja.

⁸Meaning library, *Clown Symbolism: Hidden Meanings Behind the Painted Face*, Posjet/Access: <https://meaninglibrary.com/clown-symbolism/> [20. 7. 2024.]

⁹ Wyatt, Brenda, *Stairs as an Allegory...*, 2021., Posjet/Access: <https://brenda-wyatt.com/2021/08/26/stairs-as-an-allegory/> [20. 7. 2024.]

¹⁰ 11. Rhys, Dani, *16 Symbols of Youth and What They Mean*, 2023., Posjet/Access: <https://symbolsage.com/symbols-of-youth/> [20. 7. 2024.]

Slika 4: *Na ogradi*

Slika 5: *Maškare*

Slika 6: *Krijesnice*

5. PRIMJERI IZ UMJETNIČKE PRAKSE

5.1. NEO RAUCH

Neo Rauch, jedan od najutjecajnijih figurativnih slikara današnjice, je suvremeni njemački umjetnik rođen u Leipzigu 18. travnja 1960. godine. Studirao je slikarstvo na fakultetu u Leipzigu gdje je upoznao druge članove Nove Leipziške škole. Rauchove ilustrativne slike se odlikuju neobičnim prikazima i dvosmislenim rukovanjem oblicima. One su ujedno realistične i poznate, zagonetne i nedokučive, dok često nagovještavaju šire narative. Prikazuje dvosmislene ljudske likove, scene rada, neobične simbole i hibridna bića koji onemogućavaju jednostavno narativno čitanje. Slike, poput snova, sadrže različite prostore i oblike koji se preklapaju. Rauchov stil priziva kompozicije starih majstora, socrealista i nadrealista

uključujući Giorgia de Chirica i Renée Magrittea. Rauch svoje slike oklijeva klasificirati kao nadrealističke, ali priznaje utjecaj snova i mašte.¹¹

Slika 7: Neo Rauch – *Der goldene Weg*

Rauchov utjecaj na rad „Plava sjećanja“ najistaknutiji je u slici *Maškare* (slika 5) koja spaja dva različita prostora, a time i dva različita sjećanja. Rauchova sposobnost spajanja elemenata u iznimno intrigirajuće kompozicije koje nagovještaju narativnost čiju autentičnost ispitujemo zbog dodanih elemenata koji evidentno nisu povezani dovela je do želje za povezivanjem sjećanja s motivima koji prvobitno njima ne pripadaju. Slika *Der goldene Weg* (slika 7) naizgled povezuje tmurno vrijeme sa kontrastnim „zlatnim satom“ čime u potpunosti mijenja atmosferu. To služi kao inspiracija u slici *Krijesnice* (slika 6) u kojoj se vrijeme radnje iz prijepodneva prebacuje u večernje sate kako bi se promjenom atmosfere i dodatkom simboličnog motiva krijesnice pojačala narativnost slike.

¹¹ Artsy, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.artsy.net/artist/neo-rauch> [15. 7. 2024.]; David Zwirner, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.davidzwirner.com/artists/neo-rauch> [15. 7. 2024.]; Artnet, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.artnet.com/artists/neo-rauch/> [15. 7. 2024.]

5.2. NAM CHAU

Nam Chau je njemačko-vijetnamska umjetnica koja se bavi konceptom sjećanja i baštine u svojim slikama. Rođena je u Hanoveru u Njemačkoj a tijekom odrastanja, osim u Njemačkoj, živjela je u Francuskoj i Južnoj Africi. Studirala je slikarstvo na Umjetničkoj akademiji u Berlinu. U svojoj seriji „My Mother's Camp“ umjetnica odlazi na zamišljeno putovanje u sebi nepoznatu situaciju. Ona zamišlja put svoje majke koja je pobjegla iz vijetnamskog izbjegličkog logora. Stvara mutne i zamagljene slike koje predstavljaju sjećanja na mjesta na kojima nikada nije bila.¹²

Slika 8: Nam Chau - *bez naziva*

¹² Sleek photography, *Introducing Nam Chau*, 2016., Posjet/Access: <https://www.sleek-mag.com/article/introducing-nam-chau/> [16. 7. 2024.]; Nam Chau, *Biography*, Posjet/Access: http://www.namchau.net/?page_id=36 [18. 7. 2024.]

Serijska slika „My Mother's Camp“ na prvi pogled ostavlja trag težine koju sama tema nosi dok ujedno prenosi pomalo apstraktni koncept sjećanja na gotovo mističan način. Dok odabir boja za rad „Plava sjećanja“ prethodi istraživanju o ovoj umjetnici, upoznavanje sa njezinim radom taj je odabir potvrdilo. Način na koji Nam Chau barata sa kontrastom između definiranih dijelova i zamagljenih ploha kako bi stvorila sliku sjećanja, potaknulo je na istraživanje efekata koji se mogu postići odnosima različitih načina nanošenja boje koji su prisutni na slikama ovog završnog rada.

5.3. PIERRE BONNARD

Pierre Bonnard francuski je postimpresionist rođen 3. listopada 1867. godine. Poznat je po svojoj sposobnosti prenošenja blistave svjetlosti u kombinaciji s jarkim bojama. Njegov cilj bio je prenijeti „prvu impresiju“, odnosno ono što vidi na prvi pogled. Svoje kompozicije većinski je radio iz sjećanja. Skicirao bi motiv, a slikao u ateljeu. Time je naglasak stavio na točku inspiracije. Ovaj način rada donio je novu razinu kompleksnosti njegovim slikama koje nas tjeraju da se zamislimo o trenucima koji su inspirirali slikara. To su često bili prizori svakodnevnog obiteljskog života koji su uključivali članove obitelji i prijatelje u poznatim interijerima i okruženjima. Bonnard svojim slikama zamrzava prolazne trenutke svakodnevice.¹³

¹³ Tate, *Eight Essentials to Know About Pierre Bonnard*, Posjet/Access: <https://www.tate.org.uk/art/artists/pierre-bonnard-781/eight-essentials-know-about-pierre-bonnard> [18. 7. 2024.]; Artnet, *Pierre Bonnard*, Posjet/Access: <https://www.artnet.com/artists/pierre-bonnard/> [18. 7. 2024].

Slika 9: Pierre Bonnard - *Zdjelica s mlijekom*

Bonnard jednostavnu skicu napravljenu u trenutku, koji želi zauvijek zabilježiti, koristi kako bi se prisjetio motiva koji zatim slika iz sjećanja. Time eliminira težnju za točnim prikazom detalja kako bi u prvi plan stavio osjećaj koji ga je inspirirao. Dok su prvobitne skice za slike iz serije „Plava sjećanja“ rađene prema fotografijama, one se ne pojavljuju u procesu slikanja. Bonnardov pristup inspirirao je potpuno odmicanje od izvora fotografije kako bi se fokus stavio na osjećaje koje odabrana sjećanja izazivaju i koje slike pokušavaju prenijeti.

6. ZAKLJUČAK

Rad „Plava sjećanja“ bavi se proučavanjem sjećanja kroz medij slikarstva. Namjera rada je prenijeti osjećaje nostalgije na gledatelja koji se osobno ne pronalazi u prikazanim sjećanjima, no određeni motivi ga mogu potaknuti da se prisjeti trenutaka iz svojeg djetinjstva. Pisani dio završnog rada pobliže istražuje povijest izrade i korištenja plave boje i pojmove *sjećanje* i *nostalgija*. Predstavljeni su umjetnici Neo Rauch, Nam Chau i Pierre Bonnard. Serija slika sastoji se od 3 slike dimenzija 100x70 centimetara rađene tehnikom ulja na ljepenki. One prikazuju prizore iz djetinjstva te se kroz prisjećanja na iste suočavaju s prošlošću. Slike sjećanja povezuju u nepotpune kompozicije kojima prevladava prusko plava boja. Odabir boje naglašava osjećaje melankolije i nostalgije dok različiti načini nanošenja boje prenose nepouzdanost sjećanja. Ti polazni osjećaji povezuju slike koje se individualno bave svojom temom. Te teme su odvajanje od pojedinaca značajnih kroz odrastanje, strah i osjećaj slobode. Kako bi se narativi dodatno istaknuli, dodani su motivi koji dodatno impliciraju samu namjeru djela. Rad u isto vrijeme služi za istraživanje raznih načina slikanja, od zamućenih ploha do vidljivih poteza kista s kojima se pokušava dočarati apstraktni pojam sjećanja.

7. PRILOZI

Slika 1: Zidna slika s egipatskom plavom - Nebamunova grobnica iz 18. dinastije, <https://edu.rsc.org/resources/egyptian-blue/1625.article> [14. 7. 2024.]

Slika 2: Vincent van Gogh - *Portret doktora Gacheta*, <https://colour-pigments-art.monicarotgans.nl/2015/12/16/van-gogh-blues/?lang=en> [14. 7. 2024.]

Slika 3: boje na paleti

Slika 4: *Na ogradi*

Slika 5: *Maškare*

Slika 6: *Krijesnice*

Slika 7: Neo Rauch – *Der goldene Weg*, <https://www.davidzwirner.com/artworks/neo-rauch-der-goldene-weg-bb29b> [15. 7. 2024.]

Slika 8: Nam Chau - *bez naziva*, <https://www.sleek-mag.com/article/introducing-nam-chau/> [15. 7. 2024.]

Slika 9: Pierre Bonnard - "Zdjelica s mlijekom", <https://www.tate.org.uk/art/artists/pierre-bonnard-781/eight-essentials-know-about-pierre-bonnard> [15. 7. 2024.]

8. LITERATURA

1. Artnet, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.artnet.com/artists/neo-rauch/> [15. 7. 2024.]
2. Artnet, *Pierre Bonnard*, Posjet/Access: <https://www.artnet.com/artists/pierre-bonnard/> [18. 7. 2024.]
3. Artsy, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.artsy.net/artist/neo-rauch> [15. 7. 2024.]
4. Cook, Pam, *Screening the past: memory and nostalgia in cinema*, Abingdon, Routledge, 2005., 2-4.
5. David Zwirner, *Neo Rauch*, Posjet/Access: <https://www.davidzwirner.com/artists/neo-rauch> [15. 7. 2024.]
6. Down, Lee, *History of the Colour Blue in Art, 2022.*, Posjet/Access: <https://artsartistsartwork.com/history-of-the-colour-blue-in-art/> [12. 7. 2024.]
7. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Posjet/Access: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/sjecanje> [16. 7. 2024.]
8. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. Posjet/Access: <https://www.enciklopedija.hr/clanak/nostalgija> [16. 7. 2024.]
9. Meaning library, *Clown Symbolism: Hidden Meanings Behind the Painted Face*, Posjet/Access: <https://meaninglibrary.com/clown-symbolism/> [20. 7. 2024.]
10. Nam Chau, *Biography*, Posjet/Access: http://www.namchau.net/?page_id=36 [18. 7. 2024.]
11. Rhys, Dani, *16 Symbols of Youth and What They Mean, 2023.*, Posjet/Access: <https://symbolsage.com/symbols-of-youth/> [20. 7. 2024.]
12. Sleek photography, *Introducing Nam Chau, 2016.*, Posjet/Access: <https://www.sleek-mag.com/article/introducing-nam-chau/> [16. 7. 2024.]
13. Struna, *Sjećanje*, Posjet/Access: <http://struna.ihjj.hr/naziv/sjecanje/24742/> [18. 7. 2024.]
14. Šuvaković, Miško, *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, Zagreb, Horetzky; Ghent, Vlees & Beton, 2005., 208-211, 554.
15. Tate, *Eight Essentials to Know About Pierre Bonnard*, Posjet/Access: <https://www.tate.org.uk/art/artists/pierre-bonnard-781/eight-essentials-know-about-pierre-bonnard> [18. 7. 2024.]
16. Wyatt, Brenda, *Stairs as an Allegory...*, 2021., Posjet/Access: <https://brenda-wyatt.com/2021/08/26/stairs-as-an-allegory/> [20. 7. 2024.]

17. Yupseni, *Kako je nastao koncept bijele ograde*, 2024., Posjet/Access:
<https://hr.yupsenipvc.com/info/how-did-the-concept-of-the-white-picket-fence-97308713.html> [20. 7. 2024.]